

Kommuneplan 25 bygger på et forkert indbyggertal for Alken

Høringssvar til Lokalplan 1217 – Boligområdet "Alken Søbred" nord for Emborgvej, Alken.

Kommuneplan 2025-2036 anvender et indbyggertal for Alken, der er forældet, og som ikke medregner den netop gennemførte udbygning med Mossø Bakke. Konsekvensen er ikke blot en unøjagtighed. Kommuneplanen tegner et billede af Alken som en stagnerende eller svagt vigende landsby, hvor der er plads til vækst. Virkeligheden er den stik modsatte.

Fejlen er afgørende, fordi den er en del af grundlaget for både boligpotentialet på 20 boliger i Alken og for vurderingen af, om Lokalplan 1217 er i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer.

Fejl i kommuneplanens tal for Alken

Kommuneplan 25 anfører i afsnittet om Alken-Svejstrup-Bjedstrup distriktet: *"Alken er, med sine 223 indbyggere, den største by i landsbyklyngen og ligger smukt placeret ved Mossøs østlige bred."*

Se under "Alken-Svejstrup-Bjedstrup distriktet":

<https://skanderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/60#/27597>

Samme tal går igen i kommuneplanens søjlediagram "Antal indbyggere i landsbyer pr. 1. januar 2025", hvor Alkens søjle for 2025 ligger på omkring 225 - altså lavere end byens egne søjler for både 2015 og 2020. Diagrammet viser dermed Alken som en landsby i svag tilbagegang.

Se diagrammet via linket her:

https://skanderborg.viewer.dkplan.niras.dk/media/zbifrfkx/soejlediagram-illustration_stor.pdf

Det er ikke rigtigt. Ifølge Danmarks Statistiks tabel BY1 (byområde 746-11770 Alken) var indbyggertallet:

- 1. januar 2024: 223 indbyggere
- 1. januar 2025: 309 indbyggere
- 1. januar 2026: 333 indbyggere

Tallet 223 er altså Alkens indbyggertal pr. 1. januar 2024, ikke 2025. Kommuneplanen anvender et tal, der er ét år for gammelt, og som stammer fra tiden før Mossø Bakke blev beboet. Det reelle tal på diagrammets egen skæringsdato, 1. januar 2025, var 309. Altså 86 personer højere.

Samme sted konstaterer kommuneplanen at "senest er området ved Else Maries Høj blevet lokalplanlagt og bebygget". Kommuneplanen er altså bekendt med udbygningen, men befolkningstallet afspejler den ikke.

De faktiske tal for Alken

Danmarks Statistik, tabel BY1 (befolkning) og BY4 (husstande), byområde 746-11770 Alken:

Pr. 1. januar	Indbyggere	Husstande	Børn under 10 år
2024	223	101	27
2025	309	122	59
2026	333	127	72

Pr. 1. januar	Indbyggere	Husstande	Børn under 10 år
Ændring 2024→2026	+110 (+49,3 %)	+26 (+25,7 %)	+45 (+167 %)

Alkens indbyggertal er steget med 49 % på to år. Til sammenligning er den næststørste relative stigning blandt Skanderborg Kommunes byområder i samme periode Mesing med 5,5 %. Alken er dermed, med meget stor margin, det byområde i kommunen, der har haft den kraftigste befolkningsvækst.

Kommuneplanen udpeger selv Tulstrup og Fruering som de landsbyer, der har haft den største stigning i den seneste planperiode, med henholdsvis 88 og 41 flere indbyggere, og bemærker, at stigningen i Tulstrup skyldes indkvartering af flygtninge på Søkilde. Alken nævnes ikke i den sammenhæng - hvilket er en logisk følge af, at kommuneplanen anvender et indbyggertal fra før Mossø Bakke.

Boligpotentialet er vurderet ud fra et forkert grundlag

Boligpotentialet på 20 boliger i Alken er fastlagt i Kommuneplan 25 på grundlag af det billede af byen, som tallene tegner. Når tallene er forkerte, er grundlaget for vurderingen det også.

Med Mossø Bakkes 25 boliger og Alken Søbreds 20 boliger vil der på ganske få år være tilført 45 nye boliger til en landsby, der pr. 1. januar 2024 rummede 101 husstande. Antallet af husstande vil dermed stige til omkring 147. **Det er en stigning på cirka 45 % på under fire år.**

Jeg har svært ved at se, hvordan det kan rummes inden for retningslinje 1.3.1 om, at byggetakten "*skal begrænses til et omfang, der er tilpasset den enkelte landsby*", eller inden for kommuneplanens egen formulering om, at tilflytning til Alken skal ske "*i en hastighed, hvor byen kan følge med*".

Skole- og institutionskapaciteten: præmissen er allerede indfriet

Kommuneplanen anfører som begrundelse for udviklingen i Alken:

"Udviklingen af Alken Søbred vil kunne understøtte de lokale funktioner i byen, som der lokalt er ønske om at bevare, herunder skolen, købmanden og trinbrættet til toget."

Den begrundelse hvilede på en reel bekymring. Bjedstrup Skole og Børnehus var omkring 2020 tæt på lukning på grund af for få elever. Den situation eksisterer ikke længere.

- Bjedstrup Skole har ved skoleårets start i august 2026 136 elever, og der er startet 25 børn i børnehaveklassen, mens 9 elever forlod 6. klasse.
- Skoleleder Lars Søgaard Andersen oplyser, at elevtallet vil ligge omkring 145 elever svarende til gennemsnitligt ca. 21 elever pr. klasse, og at skolen dermed nærmer sig sin kapacitetsgrænse, da den har syv klasselokaler.
- Naturbørnehaven er opnormeret til 25 børn.
- Antallet af børn under 10 år bosat i Alken er ifølge Danmarks Statistik steget fra 27 pr. 1. januar 2024 til 72 pr. 1. januar 2026. Heri er den seneste 6 nyfødte i byen ikke medregnet, og flere undervejs i 2026.

Mossø Bakke har med andre ord allerede løst det problem, Alken Søbred blev begrundet med. Retningslinje 1.3.2 lægger op til vækst dér, hvor der er ledig kapacitet på skoler og i daginstitutioner. Efter Mossø Bakke er Alken ikke længere et sådant sted.

Tværtimod bør kommunen forholde sig til, hvad yderligere 20 boliger vil betyde for kapaciteten. Skolen har syv klasselokaler og nærmer sig efter skolelederens egen vurdering sin grænse. Overskrides den, står kommunen med valget mellem at udbygge skolen eller henvise elever til andre skoler i kommunen. Ingen af delene er ønskværdige - hverken for kommunekassen eller for Alkens borgere. Jeg beder om, at dette forhold belyses, inden planen vedtages.

Jeg mener, at kommunen bør holde sig til netop denne retningslinje og placere yderligere udvikling i Alken på et tidspunkt, hvor der igen er behov for den til at understøtte de lokale institutioner. Udbygning bør bruges som et redskab til at udjævne demografiske udsving og sikre en stabil elevmasse over tid – ikke til at lægge yderligere pres på en skole, der netop er fyldt op, og som må forventes at have fyldte klasser i mange år frem.

5. Hvad jeg beder om

1. At kommunen berigtiger indbyggertallet for Alken i Kommuneplan 25 – både i teksten om Alken-Svejstrup-Bjedstrup distriktet og i søjlediagrammet over indbyggertal – så det svarer til Danmarks Statistiks tal.
2. At boligpotentialet på 20 boliger i Alken genvurderes på grundlag af de korrekte tal, herunder om det planlægningsmæssige behov fortsat er til stede.
3. At vurderingen efter retningslinje 1.3.1 af, om byggetakten er tilpasset landsbyen, foretages udtrykkeligt og på grundlag af den samlede udbygning siden 2024, det vil sige inklusive Mossø Bakke.
4. At skole- og institutionskapaciteten i skoledistriktet vurderes på det nyeste datagrundlag, herunder de faktiske elevtal for Bjedstrup Skole og Børnehus og antallet af børn under 10 år bosat i distriktet.
5. At forslag til Lokalplan 1217 og Kommuneplantillæg 25-04 ikke vedtages, før dette er sket.

Afsluttende

Jeg fremfører dette, fordi en plan bør hvile på et retvisende grundlag. Hvis udvalget og Byrådet efter en gennemgang af de korrekte tal fortsat vurderer, at yderligere 20 boliger på nuværende tidspunkt er foreneligt med retningslinje 1.3.1 og med kommuneplanens egen formulering om en hastighed, hvor byen kan følge med, hører jeg meget gerne, hvordan den vurdering er nået frem til.

Jeg ønsker at modtage underretning om Byrådets afgørelse.

Med venlig hilsen Sia Borgtoft Bergmann. Emborgvej 86, Alken. 8660 Skanderborg

Kilder

Kommuneplan 2025-2036, retningslinje 1.3 Landdistrikter (1.3.1 og 1.3.2, inkl. skema over boligpotentiale og søjlediagram over indbyggertal): skanderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/60#/26776

Kommuneplan 2025-2036, Fortællingen – Velfungerende distrikter, afsnittet om Alken-Svejstrup-Bjedstrup distriktet: skanderborg.viewer.dkplan.niras.dk/plan/60#/27597

Danmarks Statistik, tabel BY1 (Befolkningen 1. januar) og tabel BY4 (Husstande 1. januar), byområde 746-11770
Alken: statistikbanken.dk

"Farvel til ni børn i 6. klasse – velkommen til 25 i børnehaveklassen", alken.dk, 26. august 2026